

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології ЗНУ

Ольга ПОНОМАРЕНКО

« 31 » серпня 2026

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шрифти і типографіка

блоку обов'язкових освітніх компонентів
підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм здобуття освіти
другого курсу
освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»
спеціальності В2 «Дизайн»
галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

ВИКЛАДАЧ : Потапенко Микола Васильович, ст.викладач кафедри дизайну

Обговорено та ухвалено

на засіданні кафедри дизайну

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2026 р.

Завідувач кафедри дизайну

Ганна ЧЕМЕРИС

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Ганна ЧЕМЕРИС

2026 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

Зв'язок з викладачем: Потапенко Микола Васильович

E-mail: nikolay.pnko@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7044>

Телефон: +380662710714

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), месенджери за номером телефону.

Кафедра: дизайну, 6-й корп. ЗНУ, вул. Університетська, 55А, ауд. 208, 210 (2^й поверх)

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Шрифти і типографіка» відноситься до базових дисциплін підготовки бакалаврів спеціальності В2 «Дизайн» денної та заочної форм навчання і спрямована на формування у студентів знань грамотного підходу до проектної професійної діяльності.

Дисципліна «Шрифти і типографіка» містить теми, що розкривають мистецтво шрифту і типографіки як актуальні і перспективні напрямки графічного дизайну, вивчення яких сприяє формуванню висококваліфікованого дизайнера. Викладання дисципліни «Шрифти і типографіка» є ознайомлення студентів з історією виникнення та розвитку латинських та кирилических шрифтів, з класифікацією шрифтів, їх морфологією, сферою їх застосування в сучасній поліграфії і рекламній продукції, набуття знань та професійних навичок для самостійного творчого вирішення завдань художньо графічної діяльності.

Дисципліна присвячена вивченню виразних можливостей оформлення набірного тексту в поліграфії. Розглядаються як нормативні правила набору і верстки, так і загальні закономірності візуального сприйняття шрифту, методи і прийоми шрифтового оформлення, використовувані в книжково-журнальних виданнях і в основних видах акцидентної продукції.

Метою викладання дисципліни «Шрифти і типографіка» є освоєння комплексу знань, умінь і навичок в області типографіки і мистецтва шрифту, які дозволять навчатися створювати твори графічного дизайну на високому професійному рівні. Завдання дисципліни: познайомити з вітчизняним і світовим творчим досвідом роботи в області типографіки; уявити типографіку і мистецтво шрифту як самостійні і самодостатні області графічного дизайну; розкрити сферу застосування типографіки в сучасних візуальних комунікаціях; сформувати навички роботи з типографікою в різних областях графічного дизайну; розкрити тенденції та перспективні напрямки типографіки і мистецтва шрифту в сучасному дизайні.

Освоєння дисципліни "Шрифт і типографіка" є вивчення теоретичних основ будови літери як графічної форми, історії виникнення та розвитку шрифтів, шрифтових стандартів, форматів комп'ютерних шрифтів, виробників шрифтів, технології проектування шрифтів, а також придбання студентами практичних навичок у створенні дизайнерських шрифтових композицій; орієнтуватись у сучасному стані та напрямках розвитку графічного дизайну; грамотно використовувати шрифтову графіку при створенні елементарних об'єктів графічного дизайну.

Формат курсу – очний, заочний, дистанційний: проведення лабораторних занять, занять у форматі тренінгу та консультацій.

Дисципліна «Шрифти і типографіка» є надзвичайно важливою у формуванні фахівців з дизайну, тому крім теоретичної бази необхідно мати практичні навички. Освоєння дисципліни «Шрифти і типографіка» є набуття теоретичних знань і освоєння практичних прийомів.

Призначення практичних занять полягає у закріпленні теоретичного матеріалу, навчанні студентів раціональним методам вирішення практичних завдань, виробленні в них навичок самостійного застосування теоретичних положень на практиці. Практичні заняття проводяться паралельно з вивченням теоретичного матеріалу.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

Метод викладання дисципліни оснований на веденні практичних завдань на базі теоретичного ґрунту дає можливість осмислити виконане завдання з позиції досягнення поставленої мети практичної або самостійної роботи.

Для самостійного поглибленого вивчення ряду тем курсу «Шрифти і типографіка» студентам рекомендується відповідна література, наведена в бібліографічному списку. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні роботи, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Шрифти і типографіка» ґрунтується на знаннях, вміннях та навичках, що були опановані під час вивчення таких дисциплін: *пререквізити*: «Рисунок»; «Основи композиції»; «Вступ до спеціальності»; «Комп'ютерні технології»; *постреквізити*: всі наступні освітні компоненти освітньо-професійної програми, включаючи всі види практик, курсову роботу і підготовку кваліфікаційної роботи бакалавра.

Навчання базується на основі теоретичної підготовки, практичної і самостійної творчої діяльності, що здійснюють функцію закріплення матеріалу у вигляді практичних вправ та самостійних завдань, а також в надбанні умінь та навичок в художній діяльності.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	3-й	3-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	-	-
Лабораторні заняття	30 год.	4 год.
Самостійна робота	60 год.	56 год.
Консультації	ZOOM дистанційно, згідно графіку консультацій https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/grafik_na_vchal_nogo_protseesu_ta_rozklad_zanyat	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7044	

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ЗК1 - Знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Бесіди, обговорення; робота з літературою, нормативно-правовою документацією; виконання вправ, завдань; тестування; опитування.
ЗК6 - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ; обговорення; методи самооцінювання; взаємне оцінювання.
ЗК9 - Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; бесіди, дискусії, обговорення.
СК1 - Здатність застосовувати сучасні методики проєктування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
СК2 - Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; самооцінювання; опитування.
СК3 - Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; самооцінювання, взаємне оцінювання; опитування.
СК4 - Здатність застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; опитування; самооцінювання, взаємне оцінювання.
СК6 - Здатність застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах у графічному дизайні.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
СК7 - Здатність використовувати сучасне програмне	Словесні,	Виконання вправ, практичних

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

забезпечення для створення об'єктів дизайну.	наочні, практичні	завдань; робота з літературою; аналіз інформації.
СК10 - Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
СК11 - Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації.
СК14 - Здатність спілкуватися професійною лексикою та використовувати вузькоспеціалізовану термінологію державною та іноземною мовою.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
ПРН1 - Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання; участь у конкурсах та виставках; проходження навчальної та виробничої практики.
ПРН2 - Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; бесіди, дискусії, обговорення, опитування.
ПРН3 - Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію графічного дизайну, основи наукових досліджень.	Словесні, наочні, практичні	Створення портфоліо; робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання.
ПРН4 - Визначати мету, завдання та етапи проєктування.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
ПРН6 - Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.	Словесні, наочні, практичні	Виконання практичних завдань; обговорення, опитування; самооцінювання; взаємне оцінювання.
ПРН7 - Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проєктних вирішень.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання.
ПРН8 - Оцінювати об'єкт проєктування, технологічні процеси в контексті проєктного завдання, формувати художньо-проєктну концепцію.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи;

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

		самооцінювання; взаємне оцінювання; обговорення.
ПРН9 - Створювати об'єкти дизайну засобами проєктно-графічного моделювання.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; обговорення, опитування.
ПРН10 - Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
ПРН11 - Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; обговорення, самооцінювання; опитування.
ПРН12 - Дотримуватися стандартів проєктування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою, нормативно-правовою документацією; аналіз інформації.
ПРН14 - Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання.
ПРН15 - Розуміти українські етнокультурні традиції у стилевих вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; обговорення, опитування; самооцінювання.
ПРН17 - Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; обговорення, опитування; самооцінювання.
ПРН19 - Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи, обговорення, опитування; самооцінювання.
ПРН21 - Використовувати електронні ресурси, комп'ютерні технології та засоби мультимедіа для створення й обробки двовимірних зображень, тривимірних об'єктів, розробки, демонстрації мультимедійних продуктів та/або у процесі навчання.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань;

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія виникнення та розвитку шрифтів.

Поняття і задачі типографіки

Вступ до курсу «Шрифти і типографіка». Шрифт як результат еволюційного розвитку людства. Найдавніші види писемності. Народження та еволюція алфавіту. Правила оформлення тексту як основа типографіки. Поняття термінів, що застосовуються в типографіці.

Змістовий модуль 2. Анатомія шрифту і елементи літерного знака

Закономірності побудови шрифту як основа графічної форми певної системи письма. Поняття структури шрифту. Пропорційні і моноширинні шрифти. Основні елементи літери.

Змістовий модуль 3. Різновиди та класифікація шрифтів

Загальна характеристика шрифтів. Поняття термінів «шрифт» і «гарнітура». Принципи класифікації шрифтів.

Змістовий модуль 4. Групи шрифтів із зарубками – Антиква (Serif)

Характерні ознаки груп шрифтів Антиква (Serif): Антиква старого стилю (Old Serifs), Перехідна антиква (Transitional Serifs), Антиква нового стилю (Modern Serifs), Брускова антиква (Slab Serifs). Сфера застосування антиквенних шрифтів.

Змістовий модуль 5. Групи шрифтів Гротески або Рубані шрифти (Sans-Serif)

Характерні ознаки груп шрифтів Гротески (Sans-Serif): Старі гротески (Grotesque), Нові гротески (Neogrotesque), Гуманістичні гротески (Humanist), Геометричні гротески (Geometrik Sans-Serif). Сфера застосування гротескових шрифтів.

Змістовий модуль 6. Групи Рукописних шрифтів (Script)

Характерні ознаки груп Рукописних шрифтів (Script): Формальні шрифти (Formal), Неформальні шрифти (Casual). Сфера застосування Рукописних шрифтів.

Змістовий модуль 7. Група Акцидентних (декоративних) шрифтів (Display)

Характерні ознаки Акцидентних (декоративних) шрифтів (Display). Настрій і стиль шрифту, покращення естетичних якостей тексту. Сфера застосування декоративних шрифтів.

Змістовий модуль 8. Шрифтова композиція. Афіша, шрифтовий плакат

Основи шрифтової композиції, правила та особливості побудови. Поняття про афішу і шрифтовий плакат. Роль шрифту в створенні образу.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лабораторне заняття 1	Тема: Вступ. Історія виникнення та розвитку шрифтів	2	1 16	1 раз на 2 тижні
	Тема: Поняття і задачі типографіки	2		
Самостійна робота	Тема: Поняття і задачі типографіки Завдання 1, 2	8		на 2 тижні
Лабораторне заняття 2	Тема: Анатомія шрифту і елементи літерного знака. Різновиди та класифікація шрифтів	4		1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема: Анатомія шрифту і елементи літерного знака. Різновиди та класифікація шрифтів Завдання 3, 4	8		на 2 тижні
Лабораторне заняття 3	Тема: Групи шрифтів із зарубками – Антиква (Serif)	4	1 16	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема: Групи шрифтів із зарубками – Антиква (Serif) Завдання 5,6	8		на 2 тижні
Лабораторне заняття 4	Тема: Групи шрифтів Гротески або Рубані шрифти (Sans-Serif)	4		1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема: Групи шрифтів Гротески або Рубані шрифти (Sans-Serif) Завдання 7,8	8		на 2 тижні
Лабораторне заняття 5	Тема: Групи Рукописних шрифтів (Script); Група Акцидентних (декоративних) шрифтів (Display) Типографіка і верстка	4	1 8	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема: Групи Рукописних шрифтів (Script); Група Акцидентних (декоративних) шрифтів (Display) Завдання 9,10	8		на 2 тижні
Лабораторне заняття 6	Тема: Шрифтова композиція афіші, рекламного оголошення	4	1 16	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема: Шрифтова композиція афіші, рекламного оголошення Завдання 11	8		на 2 тижні
Лабораторне заняття 7	Тема: Композиція шрифтового плакату, особливості проектування	6		1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема: Композиція шрифтового плакату, особливості проектування Завдання 12	12		на 2 тижні

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Лабораторне заняття 1	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лабораторних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання. У змістовному модулі одне практичне завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	
Лабораторне заняття 2	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лабораторних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	
Лабораторне заняття 3	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лабораторних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	
Лабораторне заняття 4	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лабораторних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	
Лабораторне заняття 5	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лабораторних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	
Лабораторне заняття 6	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лабораторних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання. У змістовному модулі два практичні завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	
Лабораторне заняття 7	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лабораторних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	5
	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	
Усього поточний контроль	7			60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання: підсумкове тестування	Питання для підготовки: розміщення у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	20
	Практичне завдання: Розробка і виготовлення шрифтового плаката.	Освоєння прийомів створення шрифтового плаката. У плакатній формі розкриття характерних особливостей побудови шрифту, створення цілісного виразного образу з розставленням смислових акцентів.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; застосування композиційних засобів та прийомів, створення гармонійної композиції; використання графічних прийомів; використання правил типографіки; оригінальність і творчість.	20
Усього підсумковий контроль				40

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

Оцінювання за національною та європейською шкалою

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національної шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Рекомендована література

Основна:

- Бережна О. Б., Андрющенко Т. Ю. Типографіка : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 125 с.
- Бович-Углер Л. Ю. Проектна графіка : навч. посіб. Косів : КПДМ ЛНАМ, 2017. 96 с.
- Вергунова Н. С., Вергунов С. В., Голіус В. А. Основи композиції в дизайні : конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 64 с.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049328.pdf>.
- Вергунов С. В., Вергунова Н. С., Звенігородський Л. А. Основи формоутворення : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 124 с.
- Веретільник Т. І., Мисник Л. Д., Капітан Р. Б., Мамонов Ю. П., Манзюра О. В. Основи теорії кольору : навч. посіб. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 130 с.
- Губаль Богдан. Композиція в дизайні : навч. посіб. Тернопіль : «ПЦ Матвей», 2011. 240 с.
- Денисенко С. М. Основи композиції і проєктної графіки : навч. посіб. Київ : НАУ, 2021. 37 с.
- Зайцева В. І. Практика композиції : навч. посіб. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 116 с.
- Куленко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник. 2-ге вид., випр. та допов. Київ : Кондор, 2007. 496 с.
- Микитів Г. В. Текстознавство : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 124 с.
- Микитів Г. В. Шрифтознавство та текстознавство : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 150 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/metodychky/2023/03/0050185.pdf>.
- Михайленко В. М. Теорія твору й тексту : курс лекцій. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2022. 130 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi83/0063461.pdf>.
- Мітченко В. С. Каліграфія. Взаємовпливи шрифтів: теорія і практика, кирилиця і латиниця, історія і сучасність. Київ : Laurus, 2018. 288 с.
- Половна-Васильєва О. А. Основи формальної композиції : посібник. Дніпропетровськ : Роял – Принт, 2015. 34 с.
- Різник М. Г. Письмо і шрифт : навч. посіб. / за ред. В. І. Касіяна. Київ : Вища школа, 1978. 152 с.
- Сидоренко Т. М., Стороженко Л. Г. Структуризація тексту : навч. посіб. Київ : ДУТ, 2018. 132 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0043288.pdf>.
- Текстознавство : навч. посіб. / уклад О. В. Дуденко. Умань : Візаві, 2017. 124 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0061389.pdf>.
- Шаблій І. В. Технологія друкарських процесів : навч. посіб. Львів : Оріяна-Нова, 2003. 208 с.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

Додаткова:

1. Войтенко С. О., Рудник Л. В., Сафронов О. В., Цименек Я., Якуцевич С. Етикетка: як виготовити? : навч. посіб. Київ : ІАЦ «Упаковка». 2003. 184 с.
2. Губаль Б. І. Композиція в дизайні : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : ПНУ, 2011. 240 с.
3. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури : навч. посіб. Харків : ХДАДМ, 2005. 244 с.
4. Даниленко В. Я. Дизайн : навч. посіб. Харків : ХДАДМ, 2003. 385 с.
5. Денисенко С. М. Стилi графічного дизайну : довідник. Київ: НАУ, 2021. 56 с.
6. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навч.-метод. посіб. Харків : ХДАДМ, 2003. 255 с.
7. Ковалишин Г. М. Конспект лекцій з курсу «Комп'ютерна типографіка». Львів: УАД, 2001.
8. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб., 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Вища школа, 2002. 190 с.
9. Куленко М. Я. Графіка шрифту : навч. посіб. Київ : КНУБА, 2004. 192 с.
10. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник., 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Кондор, 2007. 492 с.
11. Лесняк В. Графічний дизайн (основи професії) : навч. посіб. Київ : Біос Дизайн Букс, 2009. 416 с.
12. Мітченко В. С. Естетика українського рукописного шрифту : підручник. Київ : Грамота, 2007. 208 с.
13. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення : навч. посіб. Київ : Каравела, 2004. 304 с.
14. Печенюк Т. Кольорознавство : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Грані-Т, 2009. 191 с.
15. Прищенко С. Кольорознавство : навч. посіб. Київ : Альтпрес, 2010. 354 с.
16. Розанов, М. П. Психологія кольору: особливості, вплив і семіотичне значення. Збірники наукових праць професорсько-викладацького складу ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. С. 188-190.
17. Сензюк П. К. Композиція в декоративному мистецтві : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
18. Слітюк О. О. Особливості дизайн-проектування рекламних фотографічних композицій : кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. 116 -124 с.
19. Шевченко В. Е. Характеристика шрифту як способу поліграфічного відтворення тексту : конспект лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» з курсу «Шрифтознавство». Київ : Інститут журналістики, 2005. 106 с.
20. Шредер В.Л., Пилипенко С.Ф. Упаковка з картону : навч. посіб. Київ : ІАЦ «Упаковка». 2004. 560 с.
21. Munzner T. Visualization Analysis and Design. Boca Raton : A K Peters/CRC Press, 2014. 428 p.
22. Ware C. Information Visualization: Perception for Design. Waltham : Morgan Kaufmann, 2012. 536 p.
23. Kenneth Louis Smith. Handbook of visual communication: theory, methods, and media. Routledge, 2005.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

Інформаційні ресурси:

- 1.Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>
- 2.Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL: www.dnpb.gov.ua/
- 3.Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 4.Головні правила типографіки для дизайнерів-початківців URL: <https://blog.depositphotos.com/ua/pravy-la-typografiky.html>
- 5.Засоби композиції URL: <https://studfile.net/preview/10055078/page:14/>
- 6.Засоби художнього конструювання URL: https://docs.google.com/presentation/d/13Sif1G2GNOILYz_ogFz-JZXY-8EDE71fLNMXLEIi_jc/htmlpresent
- 7.Композиція в графічному дизайні - CASES Media. URL: <https://cases.media/article/kompoziciya-v-grafichnomu-dizaini>
- 8.Колористика в дизайні. URL: <https://www.komarov.design/koloristika-v-dizaini-osnovi-tieoriyi-koloru-poradi-vieb-dizainieram-pochatktivsiam/>
- 9.Контраст, динаміка, вага, відкритість та ширина шрифту. URL: <https://cases.media/article/anatomy-shriftu-ch-3-kontrast-dynamika-vaga-vidkritist-ta-shirina-shrifta>
- 10.Лантон Еллен, Дженніфер Коул Філіпс. Графічний дизайн: Нові основи. URL: <https://www.arthuss.com.ua/shop/hrafichnyy-dyzayn-novi-osnovy>
- 11.Основні характеристики кольорів. URL: <https://government.com.ua/navchannia/osnovni-kharakteristiki-koloriv-ponyattya-vidi-osoblivosti-skhozhist-i-vidminnist-koloriv.html>
- 12.Розробка дизайну упаковки. URL: <https://koloro.ua/ua/blog/brending-i-marketing/dizajn-upakovki.-ot-idei-do-proizvodstva.html>
- 13.Символи: посібник для початківців URL: <https://www.adobe.com/ua/creativecloud/design/discover/symbols.html>
- 14.Типографіка в дизайні. Основні поняття і правила. URL: <https://iprospect.com.ua/tipografika-v-dizajni-osnovni-ponyattya-i-pravila/>

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі наявності поважної причини для пропуску заняття або невиконання завдань у встановлений термін, передбачається відпрацювання студентом пропущеного матеріалу протягом наступних двох тижнів, або за домовленістю з викладачем.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення StrikePlagiarism.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Усі учасники навчального процесу дотримуються академічної доброчесності. Під час виконання письмових видів робіт або під час підготовки виступів, які передбачають самостійне опрацювання літературних та інших джерел плагіат не допускається. Використання всіх теоретичних матеріалів передбачає обов'язкове посилання на офіційне джерело (автора). Виявлення плагіату стає підставою для незарахування виконаної роботи.

Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт тощо – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень.

Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Шрифти і типографіка

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2026-2027 н.р. доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmp5>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua>.
Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>